

Leestekens op maat

Het Muiswerkprogramma Leestekens op maat is een programma voor het aanleren van een juist gebruik van leestekens.

Knut is jarig

Begin elke zin met een hoofdletter en sluit af met een punt.

KNUT IS JARIG

het is een feestelijke dag vandaag voor de beroemdste ijsbeer van de wereld de ijsbeer Knut is vandaag namelijk jarig hij wordt twee jaar en krijgt een grote ijsstaart van de dierentuin de beroemde ijsbeer woont in de dierentuin van Berlijn als baby-ijsbeer is Knut verstoten door zijn moeder een verzorger heeft hem grootgebracht de hele wereld keek mee er staat Knut dit jaar veel spannends te wachten hij gaat namelijk verhuizen naar een andere dierentuin ook wordt er een ijsbeervrouwje voor hem uitgezocht hopelijk wordt Knut dan snel vader veel mensen

Nog 24

A-Z Help i Stop

Verbeter de tekst. Druk dan op ENTER.

Sanne Kat 252 Leestekens op maat A3 Knut is jarig

Doelgroepen Leestekens op maat

Leestekens op maat is bedoeld voor groep 7 en 8 van het basisonderwijs, het praktijkonderwijs, voor de eerste klassen van vmbo-bbl en -kbl, en voor mbo1. Het programma kan vanzelfsprekend ook gebruikt worden voor andere leerlingen met een achterstand, in het gewone of speciale onderwijs.

Omschrijving Leestekens op maat

In de eerste Periodieke Peiling van het Onderwijsniveau werd de taalvaardigheid van meer dan vierduizend leerlingen uit groep 8 onderzocht. Een van de conclusies is dat interpunctie voor de leerlingen een heel groot probleem is: alleen zeer goede leerlingen wisten een tekst te schrijven waarin hoofdletters, punten en komma's op de juiste plaats stonden.

Muiswerk Leestekens op maat behandelt de leestekens die op de basisschool aangeleerd horen te worden. De rubrieken van Leestekens op maat zijn ingedeeld op basis van de door de inspectie genoemde leerinhouden. Voorafgaand aan de behandeling van de leestekens is echter een rubriek toegevoegd die zich richt op het ontwikkelen van intuïtie en inzicht in het afbakenen van zinnen. Naast de leestekens worden ook hoofdletters en spellingtekens behandeld.

Tussen de rubrieken is sprake van een cumulatieve opbouw. Dat wil zeggen: wat in vorige rubrieken behandeld is, wordt daarna bekend verondersteld. Ook binnen de rubrieken is deze cumulatieve opbouw gehanteerd. De rubriek begint met eenvoudige (deel)oefeningen en volgende oefeningen zijn vaak steeds iets moeilijker. Elke rubriek wordt afgesloten met een

oefening die voorzien is van uitgebreide feedback en waarin de hele stof van de rubriek aan de orde komt. Vaak zit daar ook de stof van voorgaande rubrieken in, waardoor leerlingen eraan wennen niet naar één specifiek leesteken te kijken, maar alles wat ze geleerd hebben toe te passen. Hieronder gaan we wat nader in op de inhoud van de rubrieken van Leestekens op maat.

- **Zinnen afbakenen**
Uitgangspunt is dat elke zin een onderwerp heeft en dat de schrijver iets vertelt over dat onderwerp. Als de mededeling compleet is, en de schrijver iets nieuws gaat zeggen, moet de zin worden afgesloten met een leesteken. Het onderscheid tussen complete en incomplete zinnen wordt geoefend en vooralsnog wordt alleen geleerd dat een zin begint met een hoofdletter en eindigt met een punt. Aan de orde komt ook dat mededelingen soms met woordjes als ‘en’, ‘maar’ en ‘want’ aan elkaar gekoppeld zijn.
- **Afsluittekens**
Rubriek B behandelt drie afsluittekens: punt, vraagteken en uitroepteken. Als belangrijkste kenmerk van een vraagzin wordt gegeven dat de toon aan het eind omhoog gaat. Als vormkenmerken worden genoemd dat een vraagzin meestal begint met een werkwoord of een vraagwoord. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de taalhandelingen ‘vragen’ (Hoe laat komt Jan?) en ‘meedelen’ (Ik zal je vertellen hoe laat Jan komt.)
- **Komma**
Aan de orde komt het gebruik van de komma na een aangesproken persoon of een uitroep (Anna, wil je hier komen?). Verder wordt aangegeven dat je een komma gebruikt waar je bij gewoon, rustig spreken een pauze zou leggen en tussen delen van een opsomming, behalve bij ‘en’, ‘of’ en ‘enzovoort’. De stof komt weer gedoseerd aan de orde en de laatste oefening bevat alles wat behandeld is (ook de afsluittekens uit de vorige rubriek) en geeft gerichte feedback.
- **Dubbele punt**
In deze rubriek wordt aangeleerd dat de dubbele punt iets aankondigt: een uitleg, een opsomming of een citaat. In de eerste oefening wordt dat gedemonstreerd, in de volgende oefeningen gaan de leerlingen hun kennis weer zelf toepassen. De laatste oefening gaat niet alleen over de dubbele punt, maar ook over het gebruik van de komma.
- **Aanhalingstekens**
In de vorige rubriek is al geleerd wat een citaat is, in deze rubriek wordt dat verder uitgewerkt, onder andere door te laten zien dat bij indirecte weergave van de woorden van iemand anders geen aanhalingstekens gebruikt worden (Jan zei dat hij zou komen.). De precieze plaatsing van aanhalingstekens bij een citaat is een ander deelonderwerp. Daarbij gaat het alleen over zinnen die aan het begin, of aan het eind een citaat weergeven. Er zijn weer twee productieve oefeningen. Naast de aanhalingstekens komen in de laatste oefening ook andere leestekens aan bod.
- **Hoofdletters**
Hoofdletters zijn leestekens omdat ze het begin van de zin markeren. Daarnaast worden hoofdletters gebruikt in eigen-namen. Ook enkele belangrijke uitzonderingen op die laatste regel komen in de stof aan de orde.

De beste voetballer

Plaats hoofdletters en afsluittekens.

DE BESTE VOETBALLER

johan cruijff is geboren in amsterdam op 25 april 1947 hij geldt als de beste voetballer die nederland ooit gekend heeft op zijn tiende werd hij lid van ajax en debuteerde op een zaterdag in 1964 in het eerste elftal van die amsterdamse club in 1966 speelde hij voor het eerst in het nederlandse elftal, waarvoor hij in de jaren daarna 33 doelpunten zou maken

samen met piet keizer maakte hij een speelwijze beroemd die ajax buitengewone successen bracht cruijff ontwikkelde zich tot

Nog 28

A-Z Help Stop

Verbeter de tekst. Druk dan op ENTER.

Sanne Kat 269 Leestekens op maat F4 De beste voetballer

- **Trema**
Met het trema in rubriek G begint de behandeling van spellingtekens. Het trema wordt gebruikt om aan te geven dat twee klinkers die een tweeklank kunnen vormen, afzonderlijk uitgesproken moeten worden (ruïne, geïnterviewd). Ook belangrijke uitzonderlingen op deze regel komen aan de orde.
- **Apostrof**
Ook de apostrof die in rubriek H behandeld wordt, is een teken dat ervoor moet zorgen dat woorden niet verkeerd worden uitgesproken (accu's, thema's). Ook woorden die op Y eindigen krijgen meestal een trema (jury's, hobby's). De apostrof wordt bovendien gebruikt om een verkeerde uitspraak te voorkomen bij woorden die een bezitsrelatie aangeven (Anna's hoed).
- **Accenttekens**
Rubriek I gaat over het gebruik van de accent aigu, accent grave en accent circonflexe en ook over het gebruik van accenttekens om iets te benadrukken (Ik wil graag één klontje.) of een verkeerde uitspraak te voorkomen (vóórkomen).
- **Koppelteken**
De oefeningen van rubriek J gaan over het gebruik van koppeltekens om een verkeerde uitspraak te voorkomen (na-apen, mee-eten) en om de twee delen van een woord aan elkaar te koppelen (T-shirt, rooms-katholiek, doe-het-zelver).

- **Afbreekstreepje**
Langere woorden passen soms niet op de regel als je aan het schrijven of typen bent. Je mag ze dan afkorten, maar moet je daarbij aan bepaalde regels houden. Over die regels gaat rubriek K.

In het lesbestand Leestekens op maat zijn 49 oefeningen, onderverdeeld naar onderwerp en met 97 ingesproken uitlegschermen. Veel oefeningen hebben een ‘levend’ karakter, dat wil zeggen: ze behandelen wel telkens dezelfde lesstof, maar met wisselende woorden en zinnen.

Overzicht oefeningen

Rubriek	Oefening	Type	Opgaven	Items
A zinnen indelen	1 Zinnen splitsen	Wijs aan in zin	1	10
	2 Compleet of niet	Rijen	1	20
	3 Knut is jarig	Wijzig tekst	3	24
	4 Verdachte pakketjes	Wijzig tekst	3	28
	5 Drie zinnen	Meerkeuze	2	10
B afsluittekens	1 Vraagzin of niet	Rijen	1	20
	2 Vraagzinnen maken	Volgorde	1	8
	3 Zinnen afsluiten	Open vraag	2	10
	4 Vrijdag de dertiende	Wijzig tekst	3	28
	5 Ontsnapt aan een lawine	Wijzig tekst	3	31
	6 Afsluittekens kiezen	Meerkeuze	2	16
C komma	1 Met of zonder komma	Rijen	1	20
	2 Komma plaatsen	Slepen	3	12
	3 Dieren gestorven	Wijzig tekst	3	10
	4 Sneakers van karton	Wijzig tekst	4	25
	5 Afsluittekens en komma's	Meerkeuze	2	16
D dubbele punt	1 Waarom dubbele punt	Meerkeuze	1	10
	2 Dubbele punt plaatsen	Slepen	1	10
	3 Geschiedenis van Lego	Wijzig tekst	4	30
	4 Komma en dubbele punt	Meerkeuze	3	15

Rubriek	Oefening	Type	Opgaven	Items
E aanhalingstekens	1 Beetje hardhorend	Open vraag	1	12
	2 Citaat of geen citaat	Rijen	1	20
	3 Manga	Wijzig tekst	2	20
	4 Tweelingen	Wijzig tekst	3	24
	5 Aanhalingstekens en leestekens	Meerkeuze	2	12
F hoofdletters	1 Eigennamen	Stenen	1	10
	2 Hoofdletter of niet	Rijen	2	20
	3 Hoofdletterfouten	Wijs aan in zin	3	10
	4 De beste voetballer	Wijzig tekst	4	28
	5 Hoofdletters	Meerkeuze	3	15
G trema	1 Met of zonder trema	Rijen	1	20
	2 Trema goed of fout	Stenen	2	10
	3 Gebruik van trema	Meerkeuze	1	16
H apostrof	1 Meervoud op S	Stenen	1	10
	2 Meervoud op S in rij	Rijen	1	20
	3 Typ het meervoud	Open vraag	1	16
	4 Bezitsvormen	Stenen	1	10
	5 Bezitsvorm maken	Open vraag	1	12
	6 Apostrof	Meerkeuze	2	21
I accenttekens	1 Twee accenten	Rijen	1	20
	2 Bijzondere accenten	Meerkeuze	1	14
	3 Gebruik van accenten	Meerkeuze	3	16
J Koppelteken	1 Koppelstreepje	Stenen	1	10
	2 Koppelteken of niet	Rijen	2	20
	3 Olifant Annabel	Wijzig tekst	3	20
	4 Koppelstreepje	Meerkeuze	2	18
K afbreekstreepje	1 Twee woorden of niet	Stenen	1	10
	2 Woorden afbreken - 1	Meerkeuze	1	10
	3 Woorden afbreken - 2	Meerkeuze	3	18